

بِسْمِ اللَّهِ

بررسی جرم شناختی اعتیاد مکرر زنان

www.ketab.ir

نویسنده:

فریبا محمدی

سرشناسه	:	محمدی، فریبا، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی جرم شناختی اعتیاد مکرر زنان/ نویسنده فریبا محمدی.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۲ص.
شابک	:	978-600-482-932-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۰۷ - ۱۱۲.
موضوع	:	اعتیاد Drug addiction
موضوع	:	جرم‌شناسی Criminology
موضوع	:	اعتیاد -- پیشگیری Drug addiction -- Prevention
موضوع	:	زنان معتاد -- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع	:	Women drug addicts -- Sociological aspects
رده بندی کنگره	:	۵۸۰۱HV
رده بندی دیویی	:	۲۹۳/۳۶۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۱۴۶۴۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیبا

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن: ۶۶۴۰۲۷۲۲

www.NedayeKarafarin.ir

بررسی جرم شناختی اعتیاد مکرر زنان

فریبا محمدی

صفحه آرایی و طراحی جلد: گروه گرافیک ندای کارآفرین

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰ - شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۸-۹۳۲-۴۸۲-۶۰۰-۹۷۸- قیمت: ۳۶۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

۷	مقدمه.....
۱۷	فصل اول: اعتیاد.....
۱۸	مفهوم اعتیاد.....
۱۹	تعریف معتاد.....
۱۹	مفهوم مواد مخدر.....
۲۰	تعریف عود (بازگشت به مصرف مجدد مواد بعد از ترک).....
۲۱	فرآیند عود.....
۲۳	اقسام مواد مخدر.....
۲۶	نگاهی به تاریخچه مصرف مواد مخدر در جهان.....
۲۹	جرم انگاری اعتیاد به مواد مخدر در حقوق بین المللی.....
۳۱	تاریخچه مصرف مواد مخدر در ایران.....
۳۴	مصرف مواد مخدر در بین زنان ایران.....
۳۶	رویکرد تقنینی کاربست درمانی نسبت به معتادان.....
۴۳	فصل دوم: مبانی جرم انگاری اعتیاد.....
۴۳	اعتیاد به مواد مخدر و نقض قواعد اخلاقی.....
۴۵	اعتیاد به مواد مخدر و ضرر به دیگران.....

۴۶	اعتماد به مواد مخدر و پدرسالاری حقوقی
۵۰	مواد مخدر و اعتماد از دیدگاه اسلام
۵۱	تحلیل جرم شناختی اعتماد به مواد مخدر
۵۳	فصل سوم: جرم شناسی عود در زنان
۵۳	عوامل خطرساز عود در زنان
۵۴	عوامل مؤثر بر عود در زنان
۵۹	نکاتی در مورد تفاوت مصرف مجدد (عود) مواد مخدر بین زنان و مردان
۶۰	پیشگیری از عود
۶۱	اصول پیشگیری از عود
۶۵	رویکردهای پیشگیری از عود در زنان
۶۵	مدل طبی پیشگیری از عود
۶۶	مدل یادگیری اجتماعی پیشگیری از عود
۶۷	مدل زیستی - روانی - اجتماعی
۶۷	مدل پیشگیری از عود مارلات
۶۹	موانع درمان زنان معتاد
۶۹	موانع اجتماعی
۷۰	موانع روانی
۷۱	موانع ناشی از برنامه‌های درمانی
۷۲	تعریف اعتماد از دیدگاه جرم‌شناسی
۷۴	نظریه‌ها درباره عود (بازگشت اعتماد)
۷۵	دیدگاه جرم شناختی
۷۶	دیدگاه‌های زیست شناختی
۷۷	نظریه‌های جامعه شناختی
۷۸	نظریه کنترل اجتماعی

مقدمه

از بدو تفکر انسان در مورد پدیده‌ای ضد اجتماعی به نام جرم، نظریات و مکاتب مختلفی در مورد چگونگی شکل‌گیری این پدیده مطرح شده و سیاست‌گذاری‌های مختلفی در خصوص کیفیت واکنش به آن صورت گرفته است. با وجود تفایر اندیشه‌ها و اختلافات بنیادی آنها نقاط مشترکی در این رهیافت‌ها وجود دارد. از یک سو غالب این دیدگاه‌ها به دنبال راه حلی برای «ریشه کن کردن» و «محو» جرم از جامعه بشری بودند. از نقطه نظر دیگر غالب نظریه‌های جرم‌شناسی، علت‌شناسی جرم است. وجه تمایز اصلی نظریات جرم‌شناسی هم تبیین‌های متفاوتی است که در مورد شکل‌گیری جرم می‌سازند، یکی متمرکز بر علل روانی دیگری متمرکز بر علل محیطی، یکی خرد و سطح فردی و دیگر علل کلان را بررسی می‌کند. جرم‌شناسی یا بزه‌شناسی عبارت است: "از بررسی علمی پدیده مجرمانه" (نجفی ابرنآبادی ۱۳۸۱: ۵۸۶). در جرم‌شناسی پدیده مجرمانه صرفاً به معنای جرم نیست و شامل «انحراف» هم می‌شود. انحراف در جرم‌شناسی، به معنای دور شدن از یک هنجار و پشت کردن به آن و نوعی هنجارگریزی است. جرم و انحراف هر دو مصداق پشت کردن به هنجارهای اجتماعی هستند، اما انحراف دور شدن از هنجارهایی است که دارای ضمانت اجراهایی نظیر تقبیح و سرزنش است، ولی جرم دور شدن از هنجارهای اجتماعی است که دارای ضمانت اجرای کیفری است. علی رغم این امر،

در خصوص پاره‌ای از انحرافات توسل به ضمانت اجراهای کیفری از طریق جرم انگاری آنها پیشنهاد شده است. ورود ضمانت اجراهای کیفری به قلمرو انحرافات را باید در اندیشه‌های مجازات گر ژرمی بنتام، جستجو کرد. بنتام عقیده به جرم دانستن انحرافات داشت که زمینه ساز جرائم محسوب می‌شوند تا بدین وسیله هزینه‌های ارتکاب جرم افزایش یافته، معادله جرم به سوی عدم ارتکاب آن سوق داده شود. وی از این جرائم به عنوان «جرائم فرعی» یا «جرائم مساعد کننده» یاد می‌کند (نجفی ابرند آبادی و دیگران ۱۳۸۳: ۲۴).

نامگذاری انحرافات در قالب جرم در آثار نویسندگان فرانسوی و فارسی زبان به عنوان «جرم مانع» متداول شد. امروز جرائم مانع بخشی از قوانین کیفری کشورها را به خود اختصاص می‌دهند و مصادیق آن متنوع و متعدد است. جرائم مانع جرایمی هستند که فرد را در آستانه جرائم اصلی قرار می‌دهند و خطر بالقوه آنها زیاد است (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۳: ۱۳۲). اعتیاد به مواد مخدر از مصادیق بارز این نوع جرائم محسوب می‌شود. اعتیاد به عنوان یکی از بحران‌های چهارگانه قرن بیستم، یکی از معضلات بهداشتی، روانی و اجتماعی و نیز مهم‌ترین عامل ایجاد کننده رفتارهای پرخطر (فرنام، ۱۳۹۲: ۲۵) محسوب می‌شود. در سال ۱۹۵۰ سازمان ملل متحد تعریف زیر را برای اعتیاد به مواد مخدر ارائه کرد: «اعتیاد به مواد مخدر عبارت است از مسمومیت تدریجی یا حادی که به علت استعمال مداوم یک دارو اعم از طبیعی یا ترکیبی ایجاد می‌شود و به حال شخص و اجتماع زیان‌آور است.» (ستوده، ۱۳۸۰: ۴۵)

در جامعه امروز، مواد مخدر در سیمای یک مساله اجتماعی رخ نموده است که دارای وجوه مختلف جامعه شناسی، روان شناسی، حقوقی، سیاسی و... است. این آسیب اجتماعی تعداد زیادی از مردم را تحت تأثیر قرار داده و به طور روز افزونی در حال تعامل با سایر آسیب‌های اجتماعی و تبدیل شدن به یک تهدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است. به اعتقاد تحلیل گران اجتماعی، اعتیاد به مواد مخدر یکی از مسائل پیچیده اجتماعی در عصر حاضر است که زمینه ساز بسیاری از انحرافات اجتماعی می‌باشد. به عبارت دیگر رابطه اعتیاد با مسائل اجتماعی دو جانبه است، از یک سو اعتیاد، جامعه را به رکود و انحطاط می‌کشاند و از سوی دیگر پدیده‌ای است